

Lærerveiledning Creaza samfunn 5-7

Modul: Demokrati og medborgerskap

Tema: Lover og regler

Tenkt målgruppe: 5. trinn

Varighet: 3 uker

Anbefalte forkunnskaper: Elevene bør ha noen tanker om hva et samfunn er og ha enkel kjennskap til et regelverk og Norges lover.

Kobling til fagfornyelsen:

Samfunnsfag etter 7. trinn:

- *Mål for opplæringa er at eleven skal kunne gi døme på kva lover, reglar og normer er og kva slags funksjon dei har i samfunn, og reflektere over konsekvensar av å bryte dei.*

Demokrati og medborgerskap:

- *Demokrati og medborgerskap som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kunnskap om demokratiets forutsetninger, verdier og spilleregler, og gjøre dem i stand til å delta i demokratiske prosesser.*

Sentrale begreper: Lover, regler, normer, samfunn og straff.

I Creaza har vi stor tro på og tillit til hver enkelt lærer. Vi presenterer her et forslag til hvordan du kan gripe det aktuelle temaet an sammen med elevene dine. Dette er en ambisiøs plan. Du trenger ikke gjøre alt dette for å innfri kravene fra fagfornyelsen. Gjør et utvalg som du tenker passer. Det er du som kjenner dine elever best! Du kan bruke våre forslag som de er, eller gjøre tilpasninger som du ønsker. Du kan redigere alle temakart, faktatekster og oppgaver for sikre tilpasset opplæring og gjøre fagstoffet enda mer tilgjengelig for din elevgruppe.

Undervisningsopplegg

Uke 1:

Denne uka skal elevene jobbe med hva lover egentlig er og se nærmere på hvordan de påvirker hverdagen deres.

- **Film: *Lover og regler* (varighet 04:20)**

Denne filmen sammenligner lover og regler med en gjenkjennelig følelse for elevene: tryggheten av å sykle over en bro med gjerdet. Filmene har en varighet på ca. 4 minutter.

La elevene reflektere høyt sammen. Spørsmål til refleksjon kan være:

- *Har dere tenkt over at lover og regler gjør samfunnet tryggere?*
- *På hvilken måte tror dere samfunnet blir tryggere med lover og regler?*
- *Hvordan tror dere samfunnet hadde vært uten lover?*
- *Hvilke lover kan dere?*
- *Hvordan tror dere skolen hadde vært uten regler?*
- *Hvilke regler finnes på skolen?*
- *Hadde dere oppført dere annerledes om det ikke fantes lover og regler tror dere?*

- **Temakart: *Lover og regler* (Hva er en lov?)**

Jobb med temakartet s. 4-17 (Hva er en lov?). Stopp opp ved refleksjonsboksene og la elevene tenke. Her kan du velge om elevene får svare fritt ved å rekke opp hånden, eller om de skal snakke sammen to og to før de svarer. Bruk notatene for utfyllende informasjon. I temakartet finner du også to videoklipp.

- **Oppgave: *Hvordan påvirker lovene hverdagen din?***

Les oppgaveteksten og presentér oppgaven: *Hvordan påvirker lovene hverdagen din?* Print ut teksten "En dag i Viktors liv" og les den sammen med elevene. Eleven jobber deretter med oppgaven individuelt. Oppsummer i fellesskap etterpå.

- **Faktatekst: *Les dette din dumme ku!***

Les, lytt til og se på faktateksten sammen. Stopp gjerne opp underveis, og snakk om teksten og illustrasjonene. Når dere har lest teksten kan elevene diskutere to og to: Hva kunne dere fra før, og hva lærte dere som var nytt? Oppsummer sammen fellesskap. Teksten har en varighet på ca. 3 minutter.

- **Oppgave i Cartoonist: *Et samfunn uten lover.***

Elevene løser oppgaven individuelt. Gå gjerne rundt og hjelp de som skulle trenge det. Avslutt timen med å oppsummere oppgaven. La elever som ønsker det vise frem historien de har laget.

Uke 2:

Denne uka jobber elevene med hva regler og normer er, og hvordan disse skiller seg fra lover.

- **Temakart: *Lover og regler (Hva er en regel?)***

Fortsett der dere slapp i temakartet og gå videre til s. 18-25: *Hva er en regel?* Husk å stoppe opp ved boksene med spørsmål og å lese notatene.

- **Aktivitet: *Klassens regler.***

Les oppgavebeskrivelsen og kjør aktiviteten: *Klassens regler?* Elevene må ha noe å skrive med og får utdelt hver sin post-it lapp. Her kan du sette rammer for hva reglene skal handle om. Gjennomfør avstemmingen og tell frem reglene med flest stemmer. Snakk sammen etterpå:

- *Var mange av reglene like?*
- *Fikk alle det slik de ville?*
- *Er alle enige i reglene?*
- *Blir det vanskelig å følge reglene?*
- *Er reglene rettferdige?*
- *Var det lett å lage regler?*
- *Ville straff gjort det lettere for folk å følge reglene? Hvorfor/hvorfor ikke?*

Heng gjerne opp reglene i klasserommet etterpå.

- **Oppgave i Cartoonist: *Hva ville du gjort, hvis...***

Elevene løser oppgaven individuelt eller i par. Gå gjerne rundt og hjelp de som skulle trenge det. Avslutt timen med å oppsummere oppgaven. La elever som ønsker det vise frem historien de har laget.

- **Temakart: *Lover og regler (Uskrevne regler)***

Fortsett der dere slapp i temakartet og gå videre til s. 26-33: *Uskrevne regler.* Husk å stoppe opp ved boksene med spørsmål og å lese notatene.

- **Oppgave i Mindomo: *Hva skal hvor?***

Les oppgavebeskrivelsen og gjennomfør oppgaven: *Hva skal hvor?* Elevene kan jobbe i grupper eller hele klassen sammen på storskjerm. Oppsummér sammen i fellesskap:

- *Var det vanskelig å plassere de ulike setningene?*
- *Hvilke setninger var lett å plassere?*
- *Hvilke setninger var vanskelig å plassere?*
- *Hvilke setninger plasserte dere på regler? Hvorfor?*
- *Hvilke setninger plasserte dere på lover? Hvorfor?*
- *Hvilke setninger plasserte dere på normer? Hvorfor?*
- *Var det noen av setningene dere tenkte kunne vært flere steder?*

Uke 3:

Denne uka skal elevene jobbe med hvorfor vi har politi og straff i samfunnet, og avslutte temaet med en oppsummering.

- **Temakart: *Lover og regler (Hvorfor har vi lover, regler og straff?)***

Fortsett der dere slapp i temakartet og gå videre til s. 34-47: *Hvorfor har vi lover, regler og straff?* Husk å stoppe opp ved boksene med spørsmål og å lese notatene.

- **Oppgave i AudioEditor: *Beskytterne*.**

Del elevene i grupper på 3-4 og presentér oppgaven: *Beskytterne*. Her skal elevene reflektere over ulike spørsmål om politiet og politiets rolle i samfunnet, samtidig som de noterer ned svarene. Deretter skal de forberede et manus og spille det hele inn i AudioEditor. Elevene kan gjerne legge til ønskede lydeffekter i etterkant. Det anbefales at elevene bruker god tid på å forberede manuset sitt før de spiller inn.

Avslutt gjerne timen med å oppsummere i fellesskap. Hva snakket de ulike gruppene om? Var det vanskelig å svare på spørsmålene? Var gruppa for det meste enige, eller ikke? Har dere tid kan dere gjerne høre på noen av podkastene.

- **Temakart: *Lover og regler (Oppsummering)***

Avslutt temaet og les oppsummeringen i fellesskap på s. 48. Snakk gjerne sammen om det elevene har lært:

- *Hvordan har det vært å jobbe med dette temaet?*
- *Hva har vært gøy å jobbe med?*
- *Hva har vært vanskelig å jobbe med?*
- *Hva husker du best fra dette temaet?*
- *Hva skulle du ønske du lærte mer om?*

- **Aktivitet i Mindomo: *Begrepslek*.**

Les oppgavebeskrivelsen og oppsummér temaet med å spille aktiviteten: *Begrepslek*. Del elevene i små grupper og jobb med begrepene fra temaet. Om ønskelig kan hele klassen også gjøre oppgaven sammen. Kjør så mange runder dere rekker der første runden er forklaring med ord, andre runden er miming og den siste runden er tegning.

